

Liburuak

KRITIKA

Akiles eta dortoka.
Seve Calleja.
Alberdania.
120 orrialde. 14 euro.

Helduen literatura

Sajoa Ruiz Gonzalez

Heroienak ere garaituak dira

“KANTA EZAZU, oi jainkosa, Akiles peleetarraren sumina...”. Horrela hasten da hain ezaguna zaigun Troiako eraso kontakten duen poema legendarioa. Hari esker ezagutzen ditugu imaginario kolektiboan bizirik dirauten heroi garrantzitsuenen izenak: Akiles, Agamenon, Paris, Hektor eta abar. Aldatzen ikusi ditugu, garai eta testuinguru desberdinetara egokituz. Literaturak mesede izugarria egin dio pertsonaia horien biziraute prozesuari, idazle ugariren sorkuntza lanetarako inspirazio iturri izan baitira. Baina zergatik berreskuratu? Zertarako? Zer da Homerok, Ilioneko gudua aitzaki, idatzirik utzi ziguna? *Iliada*, mito bilakatu den heinean, giza esperientzia hizkuntza ulergarri baten bidez adierazteko saiakera bezala ulertu beharra dugu. Horrek ematen dio, hain zuzen ere, historian zehar birmoldatua izateko gaitasuna.

Seve Callejaren *Akiles eta dortoka* eleberria, Homerok landutako hazi horren fruitu berria dugu. *Iliadako* pertsonaia zentrala berreskuratu du gureganaino iritsi den mitoa birmoldatzeko asmoz. Kondairak diotenaren arabera Akilesek, gaztaro heroikoaren eta bizi luze anonimoaren artean lehena aukeratu zuen. Oraingoan berriz, bizi luze anonimo horretarako eta gizon arrunt izateko aukera luzatu zaio gure heroiari. Hala ere, “zaila da, heroia izan eta gero, garaipenaren tentazioa gainditzea” (44. orrialdean).

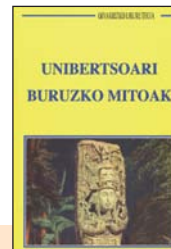
Zer da, beraz, gizon arrunta izatea? Zertan datza heroikotasuna?

Galdera horien erantzuna aurkitzea izango da Akilesen ikasbidearen funtsa. Tor tor izeneko dortoka misteriotsuaren laguntzaz, hilezko bilakatu duen literatur tradizio bati aurre egiteko ahaleginetan, bilaketa prozesu nahasgarri batean murgilduko da: “Dagoeneko ez dakit nor naizen” (99. orrialdean). Akilesen sumina, existentziako larrimin bilakatu da. Horretan biltzen da gizaki arruntaren ikasbidea: hilkor gabela onartzea. Hil ostean ahaztuak izateari beldur diogu eta agian, hortik sor daiteke gizakiaren heroikotasunerako tendentzia. Baina hilkor izatea porrota eta garaipena onartzea da, gizonaren bizitza ezin da bata bestearen aurkako etengabeko lehiaketetan oinarritu. Azken batean, hilkor oro ez da beti garaile, baina hilkor oro garaitua da. Lortuko al du Akiles garaiezinak, bere ikasbidea burutzea? ■

Unibertsoari buruzko mitoak aztergai

Ekain Martinez Lizarduikoak idatzi du *Unibertsoari buruzko mitoak* liburua. Gaiak argitaletxeak plazaratua, kosmogoniak –munduaren sorrerari buruzko mitoak, alegia– dira liburuaren ardatza. Kontakizun sakratuak dira kosmogoniak, eta gizatasunaren funtsa azaltzea dute helburu, liburuan esaten zaigunez. Historia osoan kultura bakoitzak bere

singularitatean landu ditu ikuspegi hauek, baina hala ere, izan dituzte puntu komunak: zerua beti jaingo-jainkosen egoitza izatea, hildakoak luraren azpiko lekuren batera joatea... Zergatik? Nola liteke hori? Giza imaginarioa bakarra ote da? Galdera horiei arrapostu eman nahi zaie liburuko orrietan. ■

Unibertsoari...
E. Mtz. Lizarduikoa.
Gaiak.
192 orrialde.
20 euro.

Gizakiaren izateari buruz ‘Hemen’ aldizkarian

Hemen erlijio gogoetarako aldizkaria da eta hiru hilabeteko ikusten du argia, gai nagusi baten inguruan sakontasunez hausnartzera gonbidatuz. Azkeneko zenbakiari *Gizakia nondik eta nora* jarri diote titulu. Joxemari Arzalluz aldizkariko zuzendariak sarreran dioenez, burua pentsatzeko duen bizidun orori inoiz otu zaizkion galderak jarri dituzte mahai gainean: Zer da gizakia? Nor naiz ni? Nork sortua ote da gizakia? Itaun horien inguruan dantzan jarri dira Jesus Altuna, Jesus Mari Txurruka, Joxe Arregi, Xabier Pikaza eta Xipri Arbelbide. *Lekuak* sailean berriz, Iñaki Malaxetxeberria eta Josu Astondoa, Aintzane Ezenarro eta Begoña Gomez mintzo dira, besteak beste. ■

Hemen 27.
Batzen artean.
Hemen.
103 orrialde.
29 euro (urteko harpidetza).

